NĂM THỨ MƯỜI — SỐ THỨ 1738 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 27 DÉCEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Phần đất kể từ Nam-giang đến hết Lạng-sơn	Ngoài đem đến nhà	Gửi về tỉnh thôi	Nam-kỳ, Trung-kỳ, Cao-miên, Lào	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00
Các tàng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LUẬN
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đàn-bà cũng cần phải có nghề-nghiệp

Gần đây trong thế-giới đã nhiều người trí thức công-nhận rằng đàn bà cũng cần phải có nghề-nghiệp như đàn-ông, chính trong bọn quần-thoa, mà những người có học-thức hơn người cũng tự biết cái bổn-phận của mình mà khỏi liên để xướng cái thuyết ấy rất thịnh. Một nhà nữ-sĩ nước Anh từng xuất bản một quyển sách nhan là « Đàn-bà với nghề nghiệp », chủ-trương rằng đàn-bà phải có lao-động để mưu sự sinh-hoạt độc-lập cho khỏi cái nỗi khổ thông cả đời cứ phải ăn nhờ đàn ông. Bà Daygitt người Mỹ trong khi Âu-chiến có đi du-lịch nước Anh và nước Pháp, cứ những điều duyệt lịch kinh nghiệm, làm một quyển sách nhan là « Đàn-bà rất nhu-yếu » xuất bản trong năm 1919, cũng nói đàn-bà phải có nghề-nghiệp mà lại chứng minh rằng đàn-bà cũng đủ sức kham nổi công việc lao-động chẳng kém gì đàn-ông. Bà Gilman cũng là một người đàn-bà danh tiếng ở nước Mỹ trong quyển sách « Đàn-bà với kinh tế » cũng bà nói về cái vấn-đề ấy lại càng thâm-thiết lắm. Bà cho là trên thế giới mấy trăm vạn ức loài động vật chỉ có một loài người là đàn bà phần nhiều phải ăn nhờ đàn ông, bởi vậy đàn ông trong loài người phải có cái sinh-kế đủ nuôi nhiều người mới có thể lấy vợ, mà đàn bà trong loài người phải kiếm được người chồng từ tế mới có cái sinh kế của mình, thành ra loài người lại không được hưởng cái thú sinh-hoạt tự-do bằng các loài động vật khác, cái nguyên-nhân ấy là tự đàn bà không có nghề-nghiệp, không mưu được độc-lập được về đường sinh kế của mình. Ấy đại-khái cái ý-kiến của các người trí thức đời nay thuộc về cái vấn-đề đàn-bà với nghề-nghiệp như thế. Đây lại xin xét về cả các phương-diện mà xem nghề-nghiệp có quan-hệ với đàn-bà thiết-yếu biết là nhường nào.

1o Có quan-hệ với nhân-cách. — Vì có gì mà nhân-cách đàn-bà ở trong xã-hội cứ phải chịu kém đàn ông? Trong đó có nhiều nguyên-nhân, mà cái nguyên-nhân thứ nhất là vì xưa nay đàn bà ít có nghề-nghiệp tự lập, cứ phải ăn bám vào đàn-ông, đã tự hoại nhân-cách của mình đi, còn mong bằng đàn-ông sao được. Cho nên đàn bà cũng cần phải có nghề-nghiệp mới có cái nhân cách tôn trọng cũng như đàn-ông.

2o Có quan-hệ với phụ-đức. — Cổ nhân có câu rằng : « nhân cư vi bất thiện ». Võ luận đàn ông hay là đàn bà, mà ở nết ăn dưng, không có cái nghề-nghiệp nhất-định, thì trong cái thì giờ dư-hạ ấy, tất dễ bị dục-tình xui khiến mà tiêu khiển cái thân nhàn ở những chỗ ca lâu kịch-quán, tá bạc quán bài. Đàn bà mà đã đàn phỏng túng chơi bời, thì cái nền nếp khuê môn khó sao mà giữ cho toàn vẹn được. Cho nên đàn bà cũng cần phải có nghề-nghiệp mới có cái phụ-đức chính-chuyên.

3o Có quan-hệ với sự hôn-nhân. — Đàn bà không nghề-nghiệp, không có cái năng-lực độc lập, thì sự hôn-nhân không thể tự mình làm chủ, có khi không tốt đôi vừa lứa, mà chỉ vì cái thế-lực đồng tiền nó bó buộc, đành phải bỏ cái hạnh-phúc trăm năm ; hôn-nhân không chính đáng phần nhiều là vì cớ thế. Nếu đã có nghề-nghiệp nhất-định, cách sinh hoạt của mình không phải ỷ-lại vào ai, thì tự mình có thể lựa chọn được người ý hợp tâm đầu mà kết duyên Tần Tần, cho nên đàn bà cũng cần phải có nghề-nghiệp mới khỏi cái sự hôn nhân bất bình.

Có người nói : Đàn bà thể chất yếu-đuối không bằng đàn ông, không thích hợp về làm nghề-nghiệp. Không biết rằng đàn bà sở-dĩ thành ra yếu-đuối chính lại không làm nghề-nghiệp, không mạ-luyện được cân tôi, phần-chất được tinh thần ; nếu có làm nghề nghiệp, cân-cốt càng mạ-luyện càng bền, tinh thần càng phấn chấn càng mạnh, thì dẫn dẫn cũng khỏe không kém gì đàn ông. Coi như đàn bà nước Tư-ba-đạt (Sparte) ngày xưa, vì tập di sản bắn mà thể chất cường-kiện cũng như đàn ông tức là cái chứng cớ đích-xác.

Lại có người nói : Đàn bà vì những điều chướng-ngại thuộc về sinh-lý như lúc thai nghén, lúc sinh sản v. v. đều không tiện làm nghề-nghiệp. Không biết rằng những cái ấy chỉ là cái hiện-tượng một lúc mà không phải là cái tất bệnh lâu dài, trừ những việc lao tác kịch liệt quá chừng, không có phương ngại dẫn nghề-nghiệp gì cả, dù có phương ngại cũng chẳng qua chỉ tạm phải hưu dưỡng một vài tháng, năm mười ngày, có can chi mà không tiện làm nghề-nghiệp.

Lại có người nói : Đàn bà mắc làm nghề-nghiệp thì cái chức trọng-yếu là cái chức nuôi con lại không tự-lý đến được. Không biết rằng cái chức người mẹ không những cần biết nuôi con mà còn phải cần biết dạy con nữa ; đàn bà mà có nghề-nghiệp thì có duyệt-lịch kinh nghiệm, trí thức chắc có tăng tiến hơn nhiều, cách nuôi con dạy con cũng lại thêm khôn khéo, dù không chăm chút cả ngày nuôi con được, nhưng biết cách nuôi cách dạy, chẳng còn hơn những người dàn bà khờ dại, ngồi ôm con cả ngày mà lại hại cả sức khỏe, hư cả tinh nết con đi ư ?

Nói tóm lại thì nghề-nghiệp đối với đàn bà không có điều gì phương ngại mà lại làm cho nhân cách đàn bà thêm tôn, phụ-đức đàn bà không hỏng, đến cái sự hôn nhân không chính đáng là cái sự đau khổ thứ nhất của đàn bà cũng nhờ thế mà giảm bớt được.

Đàn-bà thật cũng cần phải có nghề nghiệp chẳng khác gì đàn ông vậy.

Đàn-bà nước ta ngày xưa vốn lấy cần kiệm làm hay, lấy làm ăn làm quí, dâu gai ruộng rẫy, canh cửi thêu thùa, nghề nông nghề công trong nước, cũng chia nửa phần việc với đàn-ông, nhất là nghề buôn thì hầu hết về tay các bà các cô cả. Điều đó thật là một điều đặc-sắc của đàn bà nước ta. Mới vào khoảng mấy năm nay, trong bọn quần-thoa đã thấy có lắm người quá mê về những cái văn-minh giả, tự do cẩu, mà hình như sao-nhãng về đường nghề nghiệp. Thử xét cái ý-kiến của mấy nhà nữ-sĩ là những bậc học-thức cao thâm, rất giàu về cái lý tưởng văn-minh tự-do gấp mấy mình như đã kể trên đó, có đáng bỏi đâu mà tỉnh ngộ hay không?

T. H.

Tin Trung-hoa

Ngày 18, 19 Décembre 1922

Việc Bắc-kinh

Tào-Côn không bằng lòng để Ông-đại-Nhiếp tổ-chức Nội-các, có điện cho Lê-nguyên-Hồng sao đã phải người thương-nghị về việc ấy, chưa tiếp-rước lời mà đã triệu tụ lịnh ngay.

Ngọ-hội-Phu điện cho Tào-Côn nói việc Nội-các xin tùy ý đại-tổng-thống định.

Ông-đại-Nhiếp bị Tào-Côn phản-đối việc tổ-chức Nội-các, đưa tờ trình từ chức, Lê-nguyên-Hồng bảo Vương-chính-Đình khuyên Ông cố lưu lại 11 ngày, đợi giao-thiệp với Nhật-bản xong việc Sơn-đông rồi sẽ từ chức. Ông thông điện đi các nơi nói chỉ bằng lòng duy-trì Nội-các trong mười ngày. Lê điện cho Ngô-hội-Phu nói để cho Ông duy-trì Nội-các ít ngày sẽ cùng Tào-Côn thỏa định người khác thế.

Lê-nguyên-Hồng nghĩ phải người đi thương-nghị với Tào, Ngô để Trương-thiệu-Tăng tổ-chức Nội-các, như không đồng ý thì thay Vương-chính-Đình.

Tào-Côn điện xin Lê-nguyên-Hồng phải hạ lệnh giục pháp-đình xét xử cái án La-văn-Cán cho chóng xong để dư-luận khỏi náo-động.

Việc Quảng-tây

Lâm-Hổ sắn soạn về Quế-châu, khởi binh chia làm ba đạo : đạo hữu-dực đi về mặt Ngô-châu sẽ đánh tới Tâm-giang ; đạo tả-dực đi về mặt Khâm-Liêm kéo thẳng tới Nam-hương; đạo giữa đi về mặt Uất-lâm, Bác-bạch. Lâm thì lập bành-doanh ở Cao-lôi hay Bắc-hải để tiện chỉ huy các đạo quân.

Lục vinh-Đình ở Long-châu chiêu tập cựu bộ, cũng không được mấy toán chịu theo mệnh lệnh, mưu hợp lực với Lâm-tuấn-Đình, mà quân Lâm bị quân Thẩm-đồng-Anh bức tới, đã tan tác dần dần. Lục thấy thế bỏi tâm, có ý lại chạy sang ở Thượng-hải.

Việc Phúc-kiến

Hứa-sùng-Trí đã phân phái quân đội trấy tới Chương-tuyền, Vũ-bình các chỗ lấy đường sang Quảng-đông.

Hai đạo quân của Trần-quỳnh-Minh phái sang Phúc-kiến, một đạo do Trần-quỳnh-Quang thống suất ; một đạo do Lưu-Bá-Kỳ thống suất, hiện phòng trú ở Kim-môn, bị hạm-đội của Tất-trấn-Bằng phòng phái đánh một trận rất dữ, phải thua chạy về Thượng-hải.

Việc Đông-tam tỉnh

Trương tác-Lâm gần đây chỉnh bị quân sự riết, đúng người ngoại-quốc làm quân quan để tập luyện quân lính, gặp những người tốt nghiệp quân sự chuyên môn ở các nước về, là chiêu đãi tử tế, bỏ dùng vào quân chức, gửi mua súng ống đạn dược ở ngoại quốc, lại lập một cái binh-công-xưởng ở Phụng-thiên, có ý quyết thắng với đảng Trực-lệ một chuyến nữa hẳn.

Hội-đồng Chính-phủ

Bài diễn-văn của quan quyền Toàn-quyền (Tiếp theo)

Việc chính-trị

Quan quyền Toàn-quyền trần-thuyết xong mọi lẽ về việc tài-chính, rồi nghỉ nói đến việc chính-trị trong nước. Ngài nói cái hiện tình chính-trị của Đông-pháp có tiến thêm lại trong mấy chữ: Bình-an thịnh vượng. Thực thế, người bản-xứ vốn lính cần mẫn, lại biết phục tòng, nên chi về đường tinh-thần và về đường kinh-tế, ai nấy đã được vui lòng hả dạ, tất nhiên là biết yên-ổn mà làm ăn. Vì vậy dân sự khắp cõi Đông-pháp, đều nhất tâm trung-thành với chính-phủ Bảo-hộ.

Chánh-phủ cũng sẵn có cường binh như thế để bảo-hộ các cuộc binh-an. Lại như những công cuộc vệ-sinh, y tế, giáo-dục v. v. của Đại-pháp mở mang ra ở đây, toàn là những công cuộc làm cho nhân dân mỗi ngày một thêm hiểu cái chính-sách khai hóa của Đại-pháp thì làm gì có kẻ nào phương chống được yên vui. Các quốc vương được Đại-pháp bảo hộ, ai nấy một lòng một dạ với chánh-phủ Đại-pháp. Song cái cuộc hòa-bình ấy một phần là nhờ về các điều kiện kinh tế, nhưng cũng phần to là công trạng của tất cả các hàng sĩ nông công thương Tây Nam, và lại là cái kết-quả của cái chánh-sách Pháp-Việt đề huề của quan Albert Serraut để đề xướng lên vậy. Trong các phương-sách thuộc về cái chánh-sách ấy, trước nhất có việc mở-mang việc học. Như số con trẻ theo học các trường Sơ-đẳng độ nhất cấp, năm nay được quá 169.000. So với số học-sinh năm ngoái hơn được 15.000 người, mà so với số học-sinh 5 năm về trước thì hơn được 60.000. Số học-sinh về các trường Sơ-đẳng độ nhị cấp cộng được 2.749. Số học-sinh tại các trường kỹ-nghệ cộng được 937. Các trường Cao-đẳng có 525 học-sinh, và các trường Trung-đẳng có 1.675 học sinh.

Trong các sự cải-lương về việc học, thì có việc tổ-chức lại trường Cao-đẳng thương mại thực-hành ở Saigon, việc đặt các học-hội nhất về trường Cao-đẳng Công-tác, và việc mở trường Cao-đẳng sĩ-hoạn ở kinh sư.

Chánh-phủ đã mở-mang việc học để tăng tiến cái trình-độ học-thức cho người bản xứ, nên chánh-phủ lại đặt ra những ngạch trong đương để dùng những người bản-xứ có học-thức chuyên-môn. Nay mai ở Nam-kỳ lại đặt ra ngạch quan tòa bản-xứ, lấy cũng là theo cái chánh-sách ấy vậy.

Các hội-đồng cũng tổ-chức lại cho dân sự được tham dự vào việc chính trị một phần rộng hơn như là hội-đồng quản hạt, các phòng Thương-mại và các phòng Canh-nông đều cải-lương lại cho thích hợp với thời thế.

Các việc cần chỉnh-phủ cải-lương trong khoảng mấy năm nay kể còn nhiều. Ở Bắc-kỳ thì đã bắt đầu thi-hành bộ luật mới, cải-lương hương chính ở các nơi thôn xã.

Ở Cao-miên thì việc tổ-chức lại nền chánh-trị bắt đầu từ năm 1917, mấy tháng qua đây đã thành-công. Từ nay việc cai-trị và việc tư-pháp đã đặt ra hai người quan chức khác nhau cầm giữ riêng một việc.

Ở xứ Ai-lao thì từ ngày 1er Janvier sẽ bắt đầu thi-hành các luật lệ mới.

Các dân ở miền rừng núi như dân Phương, dân Méos, v. v. không phải là chính-phủ không lưu-tâm đến. Sau này đường sá một ngày một mở-mang, đất là của dân-ấy cũng sẽ được hưởng cái ơn khai-hóa hơn ngày nay.

Ở đất Quảng-châu-loan, chính-phủ cũng đã thi-hành được nhiều điều cải-lương như : Nay ngày chính-phủ đã đặt một hội-đồng Tư-vấn ở đấy để giúp đỡ chánh-phủ trong việc thỉnh-thị, đại tổ-chức tại việc học, để sau này bọn thanh-niên ở các miền lân cận cũng có thể đến đấy mà học tập chữ Pháp được ; cùng là sắp đặt lên nhiều đường sá khiến cho từ Fort-Bayard cho đến các phủ-lị Trung hoa gần đó đi lại rất là tiện lợi.

Việc ngoại-giao

Còn như việc ngoại-giao, thì hiện nay mọi điều cũng được thỏa thuận cả Nước Trung-hoa dương vào lúc qua phân-bè-biệt, nước cũng là một việc ngại cho Đông-pháp ta, nhưng kỳ thực không có điều gì cả. Các quan-chức Trung-hoa ở nhờ Hiến-thổ ấy vẫn giữ gìn không để xảy ra luân-nhưng việc rắc-rối như ngày trước.

Chánh-phủ Đông-pháp đối với các bề đảng Trung-hoa bao giờ cũng giữ một cái thái-độ trung lập, nhưng cái thế tất nhiên là phải giúc thiệp với các nhà quyền-chính ở các tỉnh lân cận. Như ở Vân-nam thì quan Tổng-chỉ Đường-kế-Nghiêu đã bởi phục được sự trật tự, mà đường hỏa xa của ta đã được vận-tải như thường.

Ở tướng Quảng thì từ ngày Tôn-đật-Tiên bỏ đi, xem chừng đã được yên ổn. Ở Quảng-đông có lẽ Trần-quỳnh-Minh sẽ bởi phục được trật-tự, và ở Quảng-tây thì từ khi Lục-vinh-Đình lại về xem chừng cũng khá hơn trước.

Cuộc giao-tế của Đông pháp đối với Nhật-bản bao giờ cũng vẫn thân ái. Hiện nay chánh-phủ Nhật-bản đương điều đình với chánh-phủ Đại-pháp để đãi lại cái thế lệ thương chánh về hàng hóa Nhật bản nhập cảng Đông-pháp. Ta nên mong cho cái vấn-đề ấy sẽ giải quyết được chóng xong, mà lại được tiện lợi cả cho đôi bên hai nước.

Còn như nước Xiêm-la với Đại-pháp, hai bên đối với nhau cũng rất là mặn-mà. Tháng Juillet năm 1921, các phi-hành-gia Đại-pháp có đến thăm thành Bangkok thì nhân ngày hội đình chiến mới rồi, các phi-hành gia Xiêm-la lại đáo đáp lễ lại tạ. Cuộc giao-tế thân-ái ấy sau này có lẽ bỏ tiền cho đường kinh-tế của hai cường lắm lắm.

(*Còn nữa*)

X.

Hội-chợ Hanoi năm thứ tư

Kỹ-nghệ Bắc-kỳ

(*Tiếp theo*)

Các hàng nhuộm thì có công-ty Vĩ-văn-An bày các hàng tơ nhuộm đã các mài trông rất ngoạn mục, thì sáng đến tối các gian hàng của công-ti ấy tại Hội chợ lúc nào cũng đông người nghịt các bà các cô đến mua hàng.

Ở khu giữa trường Hội chợ năm nay lại được đặt thêm các thứ chiếu, các thứ ghế làm bằng tre, các thứ vải màu nhuộm đề các mài của hiệu Chân thụy là hiệu đã nổi tiếng về nghề dệt vải màn trong mấy năm nay. Cách bày biện ở hiệu ấy rất có mỹ-thuật cho nên những người mình vào xem nhiều mà cả những người tứ-quốc đến mua cũng đông lắm.

Cũng rẩy nhà với hiệu Chân-thụy thì có hai gian hàng lớn của hiệu Chéoang-Kinh tức là Lý-sung-Bảo bày toàn những đồng-bồ đồng đồng-bồ trắng đồng-bồ quả quít cũng những đồ kim-hoàn rực rỡ cả hàng hiệu.

Đồ gỗ thì nhiều nhà khéo làm nhưng nổi tiếng nhất ở Hội-chợ năm nay thì có hàng của M. Đỗ-văn-Tự ở Thị-cầu đã được thưởng nhiều văn bằng và bội-tinh về mỹ-nghệ, năm nay ở trong khu đấu-xảo đồ khéo thì hiệu ấy cũng lại được thưởng nữa.

Đó là kể qua mấy nghề ở khu Bắc-kỳ mà nhiều thứ nữa cũng đáng khen lắm, song đáng khen nhất là các kỹ-nghệ của tỉnh Hà-đông, năm nào cũng biệt lập một khu riêng, một khu này mà kỹ-nghệ hầu đã hết cả, thử ở Bắc-kỳ, nhất là những đồ thuộc về mỹ-nghệ như gấm, lĩnh, tơ lụa, quạt nan, quạt xương, quạt ngà, đồ thêu, đồ thiếc, đồ gỗ, đồ cẩn, đồ sứ, v. v.

Cũng như mọi năm, tiếp giáp với khu Bắc-kỳ thì có khu của xứ Vân-nam phần nhiều bày những lông cừu, lông điên-thử, đồ sứ, đồ đồng, nhưng lắm cái đất quá khiến cho người đến xem sị cũng phải le lưỡi. Có cái lọ nói là ngọc thạch đồ giá những hai vạn đồng ! Có lẽ vì họ không mang bán mà đề cái giá lạ thường ấy chăng?

Cho được vui thêm Hội-chợ và nhất là để kiếm lời, năm nay có một nhà Tây-thương đặt một cái đu máy ngồi ở trường Hội-chợ, người lớn con trẻ đua nhau đến thuê chỗ ngồi tiên-khiển đông lắm.

(*Còn nữa*).

Kỹ-nghệ chiếu-ảnh

Nhiều người nói đến kỹ-nghệ chiếu ảnh (thường gọi là mỹ-nghệ thứ bảy) thì chỉ biết là những cái hình ảnh cử-động ở trên một cái màn vải căng mà thôi. Ngay ở bên Pháp mấy năm trước cũng còn nhiều người quê-kệch thống là có một người thật, cử-động ở ảo một cái màn, mà kỳ thực thì là những phiến-ảnh do một cái máy chiếu rất mau mà thành ra các hình ảnh cử-động ở trên màn vậy.

Nhưng làm thế nào thành được những phiến ảnh mỏng để chiếu đó? Nếu phải, cần nghĩa kỹ càng thì nhiều quá, ở đây không thể nói hết được. Xin độc giả chỉ nên biết rằng những giấy ảnh kỹ phải làm bằng nhựa, có khi hàng tháng mới xong được. Trước hết phải có cái máy ảnh để chụp những sự vật muốn đem chiếu (về điều ấy sau này kỹ-giả sẽ kể tường-tận). Cũng như những ảnh chụp thường, phàm những vật gì mau nhạt thì trong hình hóa sẽm, mà cái gì sẽm thì trong hình hóa nhạt. Nhưng khi đem rửa rồi thì màu lại hóa tự-nhiên là cái gì sẽm thì vẫn sẽm mà cái gì nhạt thì vẫn nhạt. Rồi sau những giấy ấy mới cắt mới chắp nối thành những phiến dài, đánh số thứ tự để cho dễ sắp đặt.

Ấy chính những giấy ảnh con ấy chắp nối bàng trăm, có khi hàng triệu cái vào với nhau mà thành ra những phiến ảnh lớn, chiếu rất mau ở trên cái màn thì hóa ra những người vật cử-động như thật.

Nhưng làm ảnh ngày nay như là một kỹ-nghệ lớn, vậy là một nghề khôn rất lớn, một ai muốn có mối nhỏ ở chân Âu và châu Mỹ. Bởi vậy kỹ giả mới nghĩ đến cái kế làm giàu cho xứ Đông-pháp là kể lại ra một công-ti chụp ảnh chiếu trong các vùng ở nhà này. Kỹ-giả thiết nghĩ rằng những người Nam-Việt là anh em với ta cũng phải được hưởng cái mối lợi của kỹ-nghệ này, và phàm người Pháp nội tâm huyết phải cùng với người Nam tay dắt tay mà tương-trợ lẫn nhau lấy tình thân ái mà giao-kết với nhau, đồng mà dung hòa các khoa học ấn dụ với trí minh-mẫn của người Á-đông, để bởi là cách làm lợi cho người Nam và tỏ được tâm lòng thân-ái của Pháp-Việt đối với nhau vậy. (*Còn nữa*)

Paul Thiery,
chargé de mission par la Société d'Encouragement et d'Action coloniale

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC HANOI

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* khởi hành ở Saigon đi Trung-kỳ, và Bắc-kỳ, ngày 29 Décembre, hồi 10 giờ sáng.

Quan Toàn-quyền Long tại Colombo. — Báo *Opinion* ở Saigon vừa ra kỳ tàu mới rồi có đăng rằng:

«Cứ như lời mấy người hành khách đi tàu *Amboise* vừa rồi thì khi tàu ấy tới bến Colombo, ai nghe tin quan Toàn-quyền Long mắc bệnh và nghe nói ngài càng qui phu-nhân và quan cai-trị Châtel xuống cả Colombo cũng lấy làm ngạc nhiên lắm.

Chính bữa tàu *Amboise* tới bến thì qui thể quan Toàn-quyền phải chích mỗ, từ bấy giờ con sốt người ngay.

Cứ như ý kiến quan Châtel thì có lẽ quan Toàn-quyền không thể trở sang Đông-pháp nữa và khi bệnh thuyên rồi thì ngài sẽ trở về Đại pháp.

Nếu tin ấy mà thực thì chẳng may cho Đông-pháp lắm, vì sẽ thiếu mất một nhà quốc chính có giá trị chỉ theo đuổi một cái mục-đích là làm cho trọn cái nghĩa vụ mà Chính-phủ đã giao cho ngài.

Võ Nam-kỳ. — Trong các quan ở Nam-kỳ ra Hội đồng chính-phủ thì ngày thứ hai vừa rồi có quan Thống-đốc Cognacq, quan quyền Khâm-sứ L'Helgouach với Cao-men, MM. Faye, Hội-trưởng Hội-đồng quản-hạt, Labaste, Hội-trưởng phòng Canh-nông Nam-kỳ, Ducroizet, hội-trưởng phòng Thương-mại Nam-kỳ, đã đi chuyến xe lửa 1 giờ chiều xuống Haiphong để đáp tàu *Aarigny* về Nam-kỳ. Quan Toàn-quyền Baudoin và các quan có ra tiễn các ngài tận nhà ga.

Hàn lâm bội tinh. — *Quan bảo Đại pháp* ngày 5 Novembre 1922 có đăng danh sách những nhà được thưởng Hàn-lâm bội-tinh (officier d'Académie) và đường văn-học và kỹ-nghệ là:

MM. Lương-khắc-Ninh Ng-hữu-Tiệp, Ng-văn-Vinh, Phạm-Quỳnh, Trương-thành Thường, Trương-vĩnh Qui, Võ-văn-Chiểu, Vi-văn-Định.

Bản quản chủ-nhiệm vốn xưa nay đã có một lối nguyện riêng đối với các sự vinh thưởng, chỗ bằng bỏi ai cũng đã rõ mà quan trên cũng từng chứng-quả cho, hiện có tự-tích tại án. Trong khi ở cuộc đấu-xảo Marseille lần này, quan chủ cuộc đấu-xảo cũng có tỏ ý muốn xin với qui chính-phủ ban thưởng bội-tinh cho, thì bản-quán chủ nhiệm lại xin miễn cho điều ấy. Việc đó chính quan chủ cuộc đấu-xảo đã từng thuật lại cho mọi người biết. Nay tự-nhiên mà qui chính-phủ ban ơn cho như thế, thật lấy làm qui báu, cảm tạ vô cùng.

Cái bội-tinh này cứ kể ra thì Bản-quán chủ-nhiệm đã được từ kỳ đấu-xảo Marseille lần trước, năm 1906 nhờ quan chủ đấu-xảo năm ấy lượng xét cái nguyện riêng mà đã miễn cho đến nay cách bao năm trời, cái lối nguyện trước vẫn không hề đổi thay mà tỉnh cờ cái bội-tinh ấy lại vào tay bản quán chủ-nhiệm, thì quả là yêu sự do tiền định thật!

Chiến hạm «Colmart» sắp tới nơi. — Chiếc chiến hạm *Colmart* đến sáng ngày 31 Décembre thì tới Haiphong.

Tiền thưởng cho các nhà đèn-điện Tây. — Báo *France Indochine* có đăng rằng tại phủ Thống-sứ đang thảo nghị-định thưởng tiền cho các nhà đèn điện Tây như mọi năm.

Thi tham-tá ngạch tòa Sứ. — Đến ngày 25 Janvier hồi 8 giờ sáng sẽ có kỳ thi tham-tá chuyên-môn ngạch các tòa Sứ Bắc-kỳ. Các đơn xin ứng thi phải do quan đầu hạt gửi đến phủ Thống-sứ trước ngày 15 Janvier.

Hội-đồng sát hạch có quan cai trị Mathieu làm chánh Hội-đồng và hai quan chủ-sự ngạch cai-trị Blancsubé và Allemand làm hội viên.

Giải thưởng văn. — Bản quán xin có lời nhắc để các bạn làng văn biết rằng: giải thưởng văn của cô Ngô-thị-Quyên về bài ca soạn cho lễ trở hát trong khi chơi đua ở Âu-trí-viên thì đến 31 Décembre tức là ngày 14 tháng 11 ta này là hết hạn. Cái kỳ hạn văn thi này thật đã quá dài, không ai còn phải kêu là gấp với mà không soạn kịp. Vậy các văn thi gửi đến, dù nhiều ít thế nào thì bản-quán cũng cứ đúng ngày kỳ là định thu, để cứ ngay người chấm. Quyển nào nộp sau, đành phải ngoại bạn, chứ không thể nào còn gia hạn được nữa. Giải thưởng lần này, bổ quyển nào toát-yếu là được vì bài ca Âu-trí-viên này, không phải là văn khắc thờ như bài thơ cung tiến đền bà Bà trước, vậy không cần phải trách bị cho lắm. Cái giải quán-quân lại khẩn thêu và một bức bể, vàng, chưa biết trước về nhà ai

NĂM MỚI

Nếu các ngài muốn dùng đồ biếu tết thực qui, thực đẹp, thực thiết-dụng thì xin mời quá bộ đến hiệu «LA PERLE» là hiệu của ông PASSIGNAT, 11 & 13, phố Trường-thi (Rue Borgnis Desbordes) Hanoi. 3368

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này:

Tăng trữ nhà cho thuê. — M. Ngô-Châu tức là Phúc-Lợi có hai cái nhà ở phố hàng Cau cho thuê Một cái cho M. Thơm làm sở Lục lộ thuê và một cái cho M. Tong làm sở Thương-chính thuê. Sau nhân thấy hiếm nhà cho thuê, chủ nhà tăng nhiều lần quá lẽ, như cái nhà số 47 trước cho thuê có 12 đồng một tháng, sau tăng lên 18 đồng lên 25 đồng rồi lại tăng lên 32 đồng. Mà cái nhà số 28 tăng lên cũng gần như thế. Tòa hỏi nguyên bị và chúng tá rồi hoãn lại để nghị án.

Bày tỏ bất lương. — Tên Ngô-văn-Ngư làm bồi và tên Ngô-v-Nội là em làm xe chung ở một chủ. Hai tên ấy thấy chủ nhà chết, thông đồng ăn cắp 100 đồng cùng đồ lặt vặt rồi đưa cho tên Ng-tnị-Chỉ, là vợ tên Ngữ đem về sẩm sửa trong nhà Còn đồ thì đem bán. Tên Ng văn mãi bắt được mua một vài thứ đồ ăn cắp Tòa phạt tên Ngữ, tên Nội mỗi tên 5 tháng tù, tên Thị-Chỉ 3 tháng tù và tên Thị Mùi 2 tháng tù vì xét đích là biết cản ăn cắp tham lợi mà mua.

Ăn cắp chuyện môn. — Tên Trần-văn-Bảy, và tên Phạm-văn-Tân không làm nghề nghiệp gì, một đêm cậy cửa vào nhà M. Ng-trọng-Phác ăn cắp. Sau xét ra bắt được hai tên lấy khám nhà thấy cả đồ đạc chúng ăn cắp của hai người khác nữa và bắt được cả tên Ng-thị-Mai buôn đồ cũ mua quần áo của chúng ăn cắp Tòa phạt tên Bảy, tên Tân mỗi tên 6 tháng tù và thị Mai 25 quan án treo, vì xét ra thị này không biết đồ ăn cắp mà mua phải.

Còn nhiều việc nữa chiều hôm nay đang xét.

Một việc thầu lớn. — Sáng hôm nay tại sở Binh-lương có đấu giá mua 650.000 lí rees rượu vang đỏ cho kho lương thực Haiphong và 215.000 litres cho kho lương thực Saigon. Rượu ấy chia làm bốn lô. Có ba hàng rượu tây đến đấu giá.

Lô thứ nhất 382.800 francs
nhì 382.800 —
— ba 387.100 —
— tư 191.400 —

M. Boy Landry thầu được.

Hội Hồng-thập-tự. - *Sổ quyên ở Vân-nam*:

S. E. MM. le Maréchal Tang Ki-yao 100 p ; le Maréchal Lieou Hien-Che. (de Kouei-Tcheou) 50 p ; Siu Tche-Tchen, Commissaire des Affaires Etrangères 20 p ; Wang Kieou-Lin. Commissaire des Finances 20 p : Tong-Tso, Commissaire de d'instruction Publique 20 p ; Wou Kouen, Commissaire de l'Intérieur 20 p ; le Général Ma-Tsong. Commissaire des Affaires Militaires 20 p ; Tchang Chouei Sieou. Commissaire de la Justice 20 p ; Hoan Fong-Tchou, Commissaire du Commerce et Industrie 20 p ; le Général Tan Ki Yu, Maire de la ville de Yunnanfou 20 p ; Tchang Wei-Hsen. Adjoint au Maire de Yunnanfou 20 p ; le Général Mong Yeou-Wen. Adjoint au Maire de Yunnafou 10 p ; le Général Hou-Tse-Kia commandant la place de Yunnanfou 20 p ; le Général Long-Yun. Directeur de la Police 20 p ; le Général Siu Weikouan, Commandant de la Gendarmerie 10 p ; le Général Li Yu-kouen, Aide de camp du Maréchal 10 p ; Wou Sieou, Directeur des Télégraphes Chinois 20 p ; Tcheou Tchong-Yu ; Comm. du transport du sel 20 p ; Yi, Directeur du service de Santé 20 p ; le Général Wou Hio-hien, Général de Brigade 20 p ; le Général Keng Kinsi 20 p ; le Général Ma Wei-ling représentant au Kouei-tcheou 20 p ; le Général Teao Fong-tang 10 p ; Tchang Tche-tchai, ex directeur de la Monnaie 20 p ; le Général Ho Hai-kin, Directeur de la Moanaie 10 p ; le Général Touan 20 p ; Tchang Yi tchou, Conseiller au Gouvernement 10 p ; Tchang Pang-hau, Conseiller au Gouvernement 10 p ; Wang Sino-tchai, Conseiller au Gouvernement 30 p ; Lieou Jo-yu, Sous Directeur de la Fou tien Bank 50 p ; Hoang Tsehong, Compradore de la Banque Industrielle 30 p ; Wang Tchan ki, Conseiller aux affaires Etrangères 5 p ; Teou 1 p ; Tcheou Tcheng-lin 2 p ; Hoang, Chang-kia, commerçant firme Nanyang Brothess 10 p ; Kao, négociant 10 p ; Tacksang, commerçant cantonnais 10 p ; Tchen Kouei-sieen, commerçant 10 p ; Yé-tching-hao 10 p ; Li-cho-sing 20 p ; Yuan Che-cheng 2 p ; Ko Man-kiu 10 p. 00

Cộng 800 p. 00

Các bà người Trung-hoa

Mesdames : Tien 5 p ; Siu 10 p ; Han 10 p ; Chou 5 p ; Tcheo 5 p ; Wang 5 p ; Wei 5 p ; Houa 5 p ; Tao 5 p ; Li 5 p ; Yang 10 p ; Hou 5 p ; Lieou 5 p ; Houang 3 p ; Tchao 5 p ; Ma 5 p ; Tsiang 5 p ; Wang 5 p ; Tchen 10 p ; Houang 10 p ; cộng 128 p ;

Những người Pháp ở Vân-nam

MM A. Bodard 30 p ; F. Roy 5 p ; Cdt. Darras 5 p ; Dr Mouillac 20 p ; A Meynard 10 p ; R. A De Jaurias 30 p ; M. A. De Broe 10 p p ; M. Guy Bocher 20 p ; Pasturaud 20 p ; A. Rellin 20 p ; G. Cordier 15 p ; A Izard 10 p ; B. Sabira 20 p ; R P. Ducloux 2 p ; R. P. Bergongioux 5 p ; A. Charon 10 p ; A. Charon 10 p ; J. E Dupont 10 p ; G. Fauvelle 10 p. 20 ; D. Gérolimatos 20 p ; R. P. Guilband 2 p ; Dr Bai-đốc-Khang 3 p ; Katos 10 p ; A. Lauret 6 p.40 ; E. Manoistos 5 p ; M Ministis 10 p ; G Fardel 5 p ; F Peux 10 p ; Dr Bải-v-Quý 7 p ; R. Ricard 10 p ; T. Romieux 20 p ; M. Safrani 5 p ; G Sax 5 p ; cộng 385 p ; Tổng cộng là 1.313 p 60 ; Đạo binh thuộc địa thứ 9 78 p.55 ; M. Bornavan 5 p.

Quảng-thiện-hội — Ngày chủ-nhật, 24 Décembre 1922 các Hội-viên hội Quảng-thiện họp Đại-hội đồng thường-niên tại cơ-quan hội Tri-tri để bàn-xét công-việc năm 1922 và việc tậu đất làm nghĩa-trang tại địa-phận làng Thượng-đình.

M. Nguyễn-Tảo trưởng hội đọc tờ đồng kê, hai ông Trưởng ban chính-trị và Tài-chính, M. Ty ngân. Hội-đồng kiểm-sát và Hội-đồng coi việc tậu đất đều đọc tờ kê-trình; đọc xong thời cả Đại-hội đồng đều vỗ tay.

M. Hội-trưởng giới thiệu với Đại-hội-đồng các viên-chức làng Thượng-đình mà ông đã mời ra dự hội; thời M. Hảo-Đình thay mặt cả dân đứng dậy nói nguyện-ấy về việc ban Trị-sự giao thiệp với dân làng để tậu đất lập nghĩa-trang và cám ơn Hội đã cung-đề vào làng một trăm bạc (100 p. 00) về việc tu lý đình-vũ tự khi.

Khi dân làng cáo thoái rồi, Đại-hội đồng mới cứ ra ba viên công cử ban Trị-sự năm 1923. Lúc ấy M. Hội-trưởng đứng lên trước, kể đến cả ban Trị-sự năm 1922 đều xin giải-chức, từ-chối hai bề. Đại-hội-đồng cũng không nghe. Bèn lúc mở phiếu, trừ ra có 4 viên mới, còn thời các viên-chức Trị-sự năm 1922 trúng tuyển cả:

Président : M. Nguyễn-Tảo,
Vice Présidents : M. Nguyễn-văn-Đại, M. Nguyễn-văn-Kỷ,
Secrétaire : M Ng-văn-Tỉnh.
Secrétaires adjoints : Nguyễn-xuân-Nghinh, M. Ng-xuân-Bảng.
Trésorier : M. Lê-hữu-Cảo,
Trésoriers adjoints : M. Ng-v-Thái, M Lê-huy-Can.
Commissaires : M. Ng-hữu-Nghĩa, M Hà-quang Liên,
Membres conseils : M Ng v-Khang, M. Ng v Qui, M. Vũ-đình-Chung, M. Trần-phú-Thọ.

Quảng thiện-hội lại cáo.

Ô-tô tưới đường đã chạy thử. — Sáng hôm qua, sở Lục-lộ thành-phố đã cho chạy thử chiếc xe-tô tưới đường, nhưng đi tới phố Henri Rivière thì đường vừa mới đào công lấp xong, thì bị hai bánh xe vướng vào hầm, đến một giờ đồng hồ mới lấy ra được.

Vài lời cảm tạ. — Phường xiếc Việt-Nam chúng tôi mới bắt đầu ra đời, khai diễn tại đất này trong mấy tuần lễ vừa rồi, được liệt vị đồng bào tuổi trong các giới hoan nghênh chiếu cố-được đi làm cho chúng tôi được thêm hưng khởi trong lòng. Nay mai chúng tôi sẽ đi diễn tại Nam-định, Hải-phòng rồi dần-dà Đế-đô chúng các nơi thổ-phủ danh-khu xứ Đông-pháp. Chúng tôi mong rằng khai diễn lần thứ hai tại đất Hà-thành này sẽ luyện thêm được nhiều tay tài-tử giỏi và thêm được ít nhiều sơn thủ, để là lòng tri-ngộ của chúng tôi mà cũng ở cái lòng cổ lệ của các ngài đối với chúng tôi vậy.

Lúc mới bắt đầu khai mạc, mọi việc mới ở chốn tránh sao khỏi chúng có nói khuyết điểm ít nhiều, dám mong các ngài thể lượng cho, vậy trước khi từ giã Hà-thành xin có nhời trân trọng cảm tạ các ngài lắm lắm.

Tạ-duy-Hiển kính tạ

Xe ngựa đè chết người. — Chiều 24 hồi 6 giờ, một cái xe song-mã qua phố hàng Bạn đụng phải một người đàn bà già bị trọng thương, đem vào nhà-thương, mới đến nơi đã chết.

Thăng bổ. — M. Dương-đăng-Oanh, mộng bổ trợ giáo phụ hiện trường Kỹ-nghệ Hanoi.

MM Ng-khắc-Chúc, Trịnh-quang-Riêm, Ng-văn Dung, Nguyễn-quang-Chiểu, có bằng Sơ-học Pháp Việt mông bổ trợ giáo tập sự.

MM. Khuất-quang-Kiêm, Đào-phú-Kiêm, Ng-quốc-Lộc, Ng-trung-Hằng, Kiều-hữu-Chế, Tạ-văn Ngọc, Trần-lý-Thân, Đinh văn Hiến, Hoàng-đ-Phúc, Ng-văn Tâm, trợ giáo phụ hiện, nay được thăng trợ giáo tập sự.

Được phép nghỉ. — M. Trần thụy-Giác, trợ giáo thực thụ hạng tám ở Vĩnh-yên, được phép nghỉ 30 ngày, lĩnh cả lương.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Nhà in bản-quán cần thêm một người làm máy mi-ne (minerve) thật giỏi nữa Ai làm được cứ đến mà xin, lương sẽ định theo công việc.

Ngạch thừa phái. — M. Trần-ngọc-Giốc, thừa phái hạng năm, trước làm việc ở huyện Thanh-thủy (Phú thọ) vì phạm lỗi nặng, nên bị khiển-trách.

Ngạch thư-ký. — M. Bùi-ngọc-Tiêu, thư-ký hạng sáu ngạch tòa Sứ nay bổ hội hạng ba và đổi sang ngạch Đạc-điền Bắc-kỳ.

Ngạch cảnh-sát. — M. Đỗ-văn-Đội, linh cảnh sát ở Hà-đông, nay được từ dịch.

VIỆC KINH-ĐÔ

Con rết có ngọc. — Trưa hôm nọ ở lối đường Kim-long, có một người đàn ông tay xách một con rết to lắm. Bề dài chừng sáu tấc tây, bề ngang chừng 4 phân, trông thật lạ mắt, nên lắm người đi theo coi. Con rết tuy đã chết, nhưng chưa nó còn cựa, dẫu nó còn cử động được, vẫn không ai dám đến gần. Hỏi người đàn ông ấy, bắt nó ở đâu thì đáp rằng bắt nó tại dưới một cái cống đường xe lửa, người ấy lại nói rết nấy có ngọc, nhưng hòn ngọc thời người ấy không chịu cho coi, nói rằng đã có người trả đến hai nghìn bạc mà chưa chịu bán. Điều ấy chẳng biết thiệt hư thế nào chưa rõ. Vì rằng có nhờ lời người ta thường nói thời rết có ngọc chẳng khi nào nó bị người ta bắt mà lại đi cho người lấy được cả ngọc, chỉ có lừa nó thời mới lấy được ngọc. Tuy lời nói thế thường là thế, nhưng chưa thấy ai có hòn ngọc rết ra thế nào. Thôi chẳng qua là một điều huyền thôi.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Trộm vô nhà lúc nào không hay. — Mấy hôm mưa gió lạnh lùng, những quân gian tế thừa cơ đào ngạch khoét vách trộm cắp từ tung, cứ độ vài ba đêm đã nghe có chỗ mất trộm, hoặc là trong một đêm mà trộm vào lấy hai ba nơi, người ta thực lấy làm phiền vì trộm.

Hôm nọ có xảy ra một chuyện bất hụt thằng ăn trộm như sau này nghĩ cũng nực cười thay, mà cũng là một điều rất nên phòng giữ. Số là một thầy thông, nhơn đi coi đám chay, về đến nhà đã 10 giờ đêm, cơm nước xong rồi, đi ngủ một giấc. Đến 3 giờ khuya sực tỉnh dậy, nghe có tiếng động của, mới liền hỏi thử là ai, nhưng không thấy gì hết, được một lát lại nghe động, thầy liền vùng dậy ở trong nhà bước ra, thì thấy một thằng, thấp thoáng bóng đèn, chạy ra hoảng hồn, thầy ta cũng không ngờ là trộm, chỉ tưởng rằng con mình mơ ngủ, chạy quáng chạy xiên: thầy vội giơ tay ra đỡ lấy nó, thì nó trở lại vật lộn với thầy, rồi nó chạy xộc đến mở cửa để thoát thân, nhưng cửa mở không ra, nó lại chạy trở vào vào ghế đánh bậy với thầy, rồi tuồng đến tìm bức cửa chồng, giật được một cây gài cửa, tưởng là thoát ra được, không ngờ cái cửa còn một cây gài ở dưới buộc bằng giây thép. giật mãi không đứt, chỉ hé ra được một lỗ hổ vừa lách mình ra; lúc bấy giờ nó mắc chẹt vào trong chỗ ấy hình như con cá kẹp trong cái gắp vậy. Thầy ta vớ lấy cây gài cửa phang cho một hồi thật đau, may nhờ có thằng đứng ngoài cố sức kéo, lôi đứa thằng trong ra, cả hai đều chạy mất. Chúng nó đi ra, thì người ở nhà dưới và xóm giềng mới chạy đến, soát khắp cả nhà trên không thấy mất gì, vì nó chưa hề mở được cửa nào cả, bởi

(Xem trang tiếp bs. cột thứ hai).

N° 126 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-HỒI-CHI

— À! Phu-nhân thân qui của tôi ơi! Phu-nhân thật thấy không công bằng! Phu-nhân bắt lỗi thế là hà lắm. Có huyền bí như vậy thì yên nhau mới được thỏa-thuê. Nhưng thôi, hãy nói đến chuyện ta đã, cái chi là cái tận tâm mà bỗi nãy phu-nhân đã nói với tôi, hay là đã đánh lừa tôi đó, để cho tôi tưởng rằng là cái ái tình.

Phu-nhân đưa cái bàn tay ngà ngọc lên giụi mắt, rồi đáp rằng:

— Bỗi nãy thiếp đang sẵn lòng nói, ý kiến của thiếp bấy giờ đang bạo dạn, rõ ràng. Nhưng bây giờ thì thiếp ngại ngùng, bỗi rồi không nói nên lời, thiếp sợ rằng đem đến cho lang-quân một cái tin xấu.

— Nếu có phải rằng vì cái tin xấu ấy mà tôi được hạnh ngộ phu-nhân đây, mà phu-nhân cũng đã cho rằng tôi đối với phu-nhân không phải là kẻ người dưng nước lã, thì tôi xin hãy bỏ cái tin xấu ấy đi, không nói đến; đối ta hãy cùng nhau cạn nỗi bàn huyên.

— Không, không, không thể được, Lang-quân phải nên bỏi thiếp đi, ép thiếp phải nói ngay bây giờ đi, chớ để cho thiếp phân vân trong dạ. Phúc kẻ tinh-quân hỏi, cái tin đó có một cái lợi rất to.

— Phu-nhân ơi, phu-nhân làm cho tôi phải ngạc nhiên, mà lại làm cho tôi sợ nữa cũng có, phu-nhân xưa nay vốn là chín chắn, biểu thấu việc đời. Vậy chứ có việc chi quan hệ thế?

— Ồ! Quan hệ lắm, thiếp xin nói để tỉnh-quân nghe!

— Trước hết xin phu-nhân hãy nói cho tôi biết rằng, tại sao phu-nhân lại tới đây?

— Lát nữa thì lang-quân sẽ biết, nhưng trước xin hãy nói đến cái việc của cấp hơn đã. Lang-quân có hay rằng Côn-bê đã được bỏ vào chức Hộ-bộ tham-tri đó không?

— Ba! Côn-bê, thằng cắt cơn Côn-bê ấy à?

— Phải, thằng cắt cơn Côn-bê đấy.

— Cái thằng thủ tức của Mã-gialinh.

— Chính phải.

— Có phải vậy thì, Ái-khanh ơi! Ái-khanh coi đó có chi là đáng sợ? Thằng nhãi con Côn-bê mà được làm đến Tham tri, thì cũng ngộ thật. Nhưng mà phỏng có ghê gì.

— Lang-quân nghĩ rằng vô cớ mà Thánh-hoàng lại đem cái chức vị như thế mà cho cái thằng Lang-quân gọi là nhãi con đó hay sao?

— Có quả nhiên rằng Thánh-hoàng đã cho nó cái chức ấy rồi ư?

— Người ta đồn vậy?

— Ai đồn chứ?

— Cả bàn dân thiên hạ.

— Bàn dân thiên hạ; không phải là người, ai là người biết rõ chuyện mà nói vậy, thì Ái-khanh cho tôi biết.

— Va-nen phu-nhân.

Phúc kẻ vừa cười vừa nói:

— Ủa! Tôi nói sợ làm sao! Tưởng là ai, chẳng hóa ra con người đó.

— Phúc-kẻ Tôn-ông ơi! Tôn-ông đừng nên nói xấu phu-nhân, tội nghiệp, phu-nhân vẫn thương yêu tôn-ông đó mà.

— Ba! Thật vậy ư? Cái đó thì chớ có nên tin. Thằng ranh Côn-bê nó đã Sô-khanh rồi đấy.

— Ấy đấy. Những tình-nhân của ông, kẻ ông bỏ rồi, thì ông nói cho những điều hằn hoi như thế đấy.

— Thôi đi. Hơi đâu mà phu-nhân đi bênh cho mụ Va-nen làm gì.

— Phải, thiếp bênh cho phu-nhân đấy. Thiếp lại xin thưa rằng phu-nhân vẫn có bụng yêu ông. Phu-nhân cứu cho ông, vậy thì đã rõ.

— Bà mối khéo nói quá. Có để không có bà tiến bộ thành nào lại tăng phúc tăng thọ, khỏi tử hoàn sinh cho tôi bằng mụ Va-nen chăng. Nhưng mà, tại sao phu-nhân lại biết mụ?

— Thiếp với phu-nhân là chỗ bạn tri bành.

— Phu-nhân dạy rằng mụ Va nen nói Côn-bê đã được bỏ làm tham-tri phải không?

— Thưa vâng.

— Vậy thì, Hầu-tước phu-nhân ơi, phu-nhân khá nói rõ cho tôi biết Côn-bê được làm tham-tri, cái đó để đành đi rồi, thế mượn mà một viên thamtri, tức là một người thuộc-viên của tôi, thì có cái cách gì lại cái cách làm thiệt hại cho tôi được, đến cho Côn-bê nữa mặc lòng?

Hầu-tước phu-nhân đáp:

— Cơ vậy thì ra tôn-ông không nghĩ, tôn-ông ạ.

— Nghĩ chi?

— Nghĩ điều này: Côn-bê hằn hiềm ông đấy.

— Tôi đây ấy à, ồ! Trời ơi, vậy thế phu-nhân ở dân ra thế? Ái mà chẳng hiềm tôi, Côn-bê cũng thế mà người khác cũng vậy.

— Côn-bê hiềm ông hơn những người khác.

— Hơn thì hơn.

— Bẩm là kẻ tham lam.

— Phu-nhân ơi, ai là người chẳng tham?

— Phải. Nhưng cái lòng tham của Côn-bê là cái lòng tham vô hạn.

— Tôi biết lắm chứ. Hắn cố kể chân tôi với mụ Va-nen.

— Mà hắn đã kể chân được rồi đấy. Ông tưa khá giữ mình.

— Ý phu-nhân nói hắn đòi thăng lên chức tổng-trưởng nữa hay sao?

— Tôn-ông không sợ thế a?

— Ồi ồi! Kể chân tôi với mụ Vanen thì được, chứ kể chân tôi với nhà vua thì còn khó, nước Pháp không có để mua như chị vợ anh toán-sư đâu.

— Ở! Tôn-ông ơi. Cái gì là cái chẳng mua được. Không mua được bằng vàng thì mua bằng mưu.

— Ai mưu lại được với tôi. Phunhân hà còn lẹ gì nữa, phu-nhân đã thấy tôi biến phu-nhân nào mấy triệo.

— Hàng mấy triệu thì làm gì, tôn-ông cứ cho hiện thiếp một cái ái-tình, chân-chính duy-nhất, tiện-thiếp cũng bái lĩnh. Tôn-ông đã biết rằng nếu k không phải mua bằng cách nầy, thì cũng mua bằng cách khác, chứ cái gì là cái chẳng mua được.

— Vậy ra ý phu-nhân cho rằng Côn-bê nó đã đáng mặc cả cái ngôi tổng trưởng đó phải không? Thôi thế xin phu-nhân khỏi lên tòng, nó để giàu có là bao mà đòi mua được.

— Nhưng nếu nó lấy trộm của tôn-ông thì sao?

— À! Cái đó thì lại khác. Khó lòng lắm, mon men được đến tôi, nghĩa là đến chỗ trung quân, thì còn phải đánh phá, thiếp hy được những cái đồn ngoài đã, thì mới vào tới nơi được; mà tôi thì thành cao hào sâu, khó lòng mà hạ được, phu-nhân ạ.

— Tôn-ông gọi là đồn ngoài là những kẻ thủ túc của tôn-ông, cố phải không, là những kẻ bạn hữu của tôn-ông đó?

— Chính phải vậy.

— Thế thì ông Đơ-mơ-ri có phải là người thủ túc của tôn-ông không?

— Phải.

— Ông Lý-đôn có phải là bạn với tôn-ông không?

— Bạn lắm.

— Ông Va-ninh?

— À lão Va-ninh thì hệ, ai muốn làm gì thì làm, nhưng mà...

— Nhưng mà...

— Nhưng mà đừng có động đến những người kia.

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy tốt
nhất hạng
Mặt và kim
có chất đeo quang
Giá: . . . . . 8 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert — HANOI
2009

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe, bịch cảm, cứ mùa này thường hay lan người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chi trong vài gày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán hiệu mua mỗi lọ 6 viên thuốc antigrippe. Thuốc này rất thần hiệu, đã cứu có số người, ai cũng biết tiếng muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và đi người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi. Trẻ con 10 tuổi uống mỗi lần nửa viên.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng hồ uống một viên, rồi uống nước cô nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi, lúc còn ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu cách dùng cũng như của người lớn.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert. Hanoi.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán lý, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên rất sất, hoặc thần quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không hiểu gì mà trả lời.

thằng ấy lẫn bóng lên vỏ lúc nào không hay, mà chắc rằng nó nấm núp một bên vực thóc rồi ngủ quên đi, mãi đến khuya thức giấc dậy, vội vàng mở cửa cho thằng ngoài vô, vừa bị chủ nhà trông thấy, Trong khi nó ngồ thì bọn nó ở ngoài cắt cửa, lỉnh vô nhà dưới, chúng chỉ quơ được ít nhiều quần áo rách mà thôi. Ngán nỗi, đi đi làm nghề ăn đêm mà lại còn mê ngủ.

QUẢNG-NGÃI

Ăn trộm súng. — Hôm 9 Décembre đây quan Giám-binh soát súng mất một ống súng đồng, cho lính đi tìm mãi không ra, sau thình lình có thằng bé cơ chừng 8, 9 tuổi, là con của tên thợ rèn số Lục-lộ bẩm lính, chạy đến nói với mấy người lính rằng: « Có phải tìm súng thì cho tôi bạc tôi chỉ cho », mấy người lính về bẩm lại với quan Giám-binh, cho bắt thằng bé đến, cho nó 1 p. 00 thì nó liền nói rằng: « Có một đêm đã lâu, tôi đương ngủ với cha tôi, thì thấy tên gác kho Lục-lộ vác ống súng về nói chuyện với cha tôi, rồi đem ra đập bể », quan Giám-binh cho bắt tên thợ rèn và tên gác kho đến hỏi, thì tên gác kho khăng khăng: « Có tên lính khố xanh thân thiết với tôi, trước khi y đi học Hanoi, có đưa ra thành cho tôi một ống súng đồng tôi đem về nhờ tên thợ rèn đập ra, rồi chia làm hai phần, phần của tôi đã bán cho thợ đúc rồi, còn phần của tên thợ rèn chưa bán, nhưng y để đâu ». Quan Giám-binh hỏi tên thợ rèn, thì tên thợ rèn nhứt định không chịu.

Hiện nay việc ấy giao cho tòa Nam án xét, giam hai tên ấy lại khai báo và đợi tên lính kia về, hỏi cho xác thật, rồi mới thẩm án được.

Lụt liên miên. — Năm nay trong tỉnh trời nắng mưa lụt, dường sá thường hư, lúa má đều ngập, việc thương-mại không tiện lưu thông, còn mùa màng sợ hao hoa lợi. Có một hôm trời đương thanh bạch, thình lình lớn bỏ phần, nhiều người cho là nước biển dưng lên, đặng mà lấy đá kẻ thì dắt ở trên huyện Sơn-hà mấy một hòn đá, người thì đẽo ở dưới làng Cà-lây thấy đẻ tấp vài hòn, chừng nào mấy hòn đá ấy lấy đi rồi mới có lẽ hết lụt. Ấy là những lời huyền hoặc, nào có ai tin, lại trời mưa to mãi, đất lở thì đá lăn, nào có ai lấy làm chi, chớ ngoa ngôn như thế; còn như trời đương thanh bạch, thình lình nước lên, ấy là vì mưa lớn ở các ngọn cao, nước ngoằn xuống mạnh quá; còn của biển tỉnh ta đã hẹp mà cạn nước rút ra biển không kịp, nên phải ứ lại nhảy lên cũng là việc thường, chớ nào có phải nước dưng lấy đá. Những người tầm thường hay nói càn dỡ, xin xét kỹ chớ tin làm thiệt.

BÌNH-ĐỊNH

Cái việc gẻ heo rừng ở núi Long-vân. — Hôm rằm tháng mười ta, là mùng ba tháng chạp tây, nhằm ngày chúa nhựt, có bốn năm người ở Qui-nhơn rủ nhau lên núi săn bắn thú rừng. Nghe đồn ở núi kia thuộc địa-bộ làng Long-vân, cách xa Qui-nhơn chừng chín trụ kilomètres có nhiều heo rừng ở, thường hay phá hại của người ta trồng trọt.

Mấy người đi sắn kéo ngay lên đó lúc đang sáu. thì may gặp đặng thới heo rất to. Một người kia bắn cho một phát, heo thất kinh đổ thẳng xuống đồng, tìm đường thoát thân, nhưng đã bị thương hay chưa thì họ biết.

Song lúc heo xuống đồng nội, thì mấy người sắn không thấy, duy có một người đứng ngỏ trên đỉnh núi ngó vọng xuống đồng thì mới thấy rõ đầu đuôi nhưvậy :

Lúc con heo vừa tới giữa một cánh đồng, thì có một gã nông-phu đang làm ruộng, ở xa trông thấy heo, bèn bỏ ba vác cuốc chạy theo quyết ra tay đồng lực mà đẫu võ cùng tiền trưởng sơn-lâm (nghe nói tên ấy có miếng), lúc ấy heo đi chậm hình như có ý đợi chàng và đón mà thì vô chơi. Khi tên nầy vừa theo kịp, bèn đón đầu heo. ra hết tài lực cuốc đẫu heo một lát, heo bị thương, bèn nổi tánh dữ tợn, hết sức bình sinh trả cho chàng một vả, may sao chàng né kịp, rồi lại trở cuốc tiếp cho heo một lát nữa, heo cũng xốc tới trả miếng, lần nầy gã nông-phu thất thế, phải nhảy xuống ruộng lấy, lấn thổi lưỡng nan, heo đắc thế vọt theo đè chàng xuống ruộng, xọp luôn mấy miếng, tai chàng vỗ đã quy vo địa ; heo cứ dậm luôn xác người ấy xuống bùn, rồi tấp vào đầu mà cắn xé cho đỡ ức, bắt đỡ tóc vướng vào răng, heo gỡ ra không được, cũng phải đứng đó. Đang khi hai đàng đấu chiến, thì lại thấy có hai người nữa cũng vác cuốc chạy tới, quyết liều sanh tử, cự cùng con thú, để cứu mạng người kia. Té ra heo cũng, lưỡi cuốc mềm không làm chi đặng, tức thế phải kêu la làng xóm tiếp cứu, Khi tiếng kêu la đã thấu vào xóm làng, thì thiên-hạ tuôn ra đông lắm, nào mõ cồng, nào dài gậy. Nhưng thấy heo ra oai gầm thét khả kinh, thì cũng đứng xa mà nhìn, không ai dám xáp trận.

Lúc ấy người đi sắn kia đứng trên núi trông thấy các sự ấy, thì biết có lẽ người ta hãy còn phải tay heo sát hại nữa ; nên cũng đánh liều tuốt xuống để sát vật cứu nhơn, nhưng từ trên núi xuống cho tới trường chiến thì xa, lại mắc một suối nước chảy mạnh ngăn trở. Khi người ấy tới bờ suối, còn đang bối rối chưa biết thế nào qua cho được. thì may gặp chiếc sống nhỏ qua đó, thì người ấy xin quả giang mà qua suối. Qua rồi chạy ngay đến giữa đồng song cũng còn cách xa heo ; khi ấy mọi người đều kêu nài xin ông bắn con heo đó, để cứu lấy người kia. Người đi sắn vẫn biết tên nông phu nọ đã hết sống, song cũng không dám cự địch cùng heo. Sau vì lời kêu xin khốc lóc quá, thì ông mới phân phó rằng : người kia đã chết rồi, thế thì không cứu chi được nhưng nếu để heo đó, thì có lẽ các người còn bị hại vì nó nữa. Thôi thì tôi cũng liều thân sinh tử với loài ác thú nầy ; nhưng hãy để cho một mình tôi còn cái người thì lo nói ra cho xa, để hoặc tôi bắn mà heo chưa chết, thì có lẽ nguy to.

Mọi người nghe vậy thảo lui ra xa hết ; duy có hai người cự với heo khi nầy (một người là anh và một đứa cháu của người chết ấy) không chịu lui, cứ theo người sắn mà lướt tới gần heo. Khi cách heo chừng 30 thước tây, thì ông ngồ giương súng phát rầm một tiếng, trúng vào sườn heo, nhưng heo vì bị tóc quấn răng gỡ ra không được, cứ đứng đó gầm hộc, ông phát cho phát nữa trúng vào đùi heo, thì heo vẫn mạnh, mà coi bộ vàng vẫy mạnh hơn trước, cứ chăm chắp mắt lườm người bắn, cố gỡ miệng, để lướt cự cùng kẻ nghịch, song không sao dựt được. Làm cho phát thứ ba, trúng ngay vào óc, heo ngã nhào đè luôn trên xác người chết kia Khi thiên hạ thấy heo đại bại rồi, mới nổi mõ trống, vang thét mà áp tới ; thưởng là mừng vì đã sát đặng con ác thú, hay đâu chúng mừng vì bắt được người đi sắn đó!! Vì khi thiên hạ áp tới rồi, xúm nhau gỡ tóc người kia ra khỏi mõm heo, đoạn khiêng xác lên trên gò ; rồi cùng nhau kẻ nắm áo, người nắm quần, đứa thì dựt mũ, thâu súng của người sắn ấy ; và đồng đổ lỗi cho người ấy sát nhơn, xin triệt lại vì bằng.

Người sắn thấy nhơn tình phận trắc làm vậy, thì biết việc sẽ lôi thôi. Nên xin mời lý trưởng tới, tức thì có lý-trưởng ra mặt. Người sắn bèn xin lý-trưởng dẹp an sự rồi, và xin phải lập tức trình quan.

Lý-trưởng y lời dẹp an con rồi, và tức tốc trình vào phủ Tuy - phước (nơi ấy cách chừng bốn kilomètres).

Quan tiếp lời trình, thì lập tức thân hành tựu xứ khám xét. Lúc lấy khai hai bên, thấy phù nhau cả, thì quan khám tử thi, rõ là heo cắn xây sát cả mình, và trên đầu bị bể óc : khám xác heo bị thương ba nơi, miệng heo còn dính cả tóc người.

(Lam trong thứ tư)

園興東

ĐÔNG-HƯNG-VIÊN

HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN

Giây nói số 222

HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA

Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng-rải lịch-sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và phòng lớn để đặt tiệc to.

Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.

Các món ăn đây đều làm được cả, và cách nấu-nướng vừa-vặn, trong-sạch.

Nay bản-hiệu được nhập ban cho cả binh lính Tây, Nam, vậy mời các ngài chiếu-cố cho.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đông niên 8$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, tôi lẽ nói rõ để đăng tỷ-thí.

DIỄN LẦN CUỐI CÙNG

Tối hôm nay và tối mai

Đổi hết các trò lần thứ hai

Xiếc HARSMTON'S

BỌN HÁT XIẾC RẤT TO VÀ ĐỦ THỨ THÚ

Hát tại trước cửa nhà hát Tây

CÓ 30 NGƯỜI TÀI-TỬ RA TRÒ

Bọn này toàn là người mới cả

Rất lớn! Rất đẹp! Rất vui!

Đại diễn ban ngày

Chỉ một ngày mai buổi chiều hồi 4 giờ mà thôi

Quý-vị muốn mua vé trước thì xin đến tại nhà MM. Larrivé Frères số nhà 84, đường Jules Ferry, Hanoi, ở đó có bán vé luôn luôn trong mấy ngày làm trò.

Vậy trước hết xin hãy đến xem các giống thú của chúng tôi!! Nào là: voi, su-tử, cọp, heo, gấu, khỉ, ngựa vằn, vân vân.

GIÁ CHỖ NGỒI

Phòng 6 chỗ ngồi	10$00	Chỗ ngồi nhứt	0$50
Phòng 4 chỗ ngồi	8 00	Chỗ hàng ba	1 00
Chỗ hàng trước	3 00	Chỗ hàng ghế	0 30

Những trẻ con và binh lính ra các hàng đợi, được phép giá nửa tiền hạng nhì và hạng ba trong ban ngày (matinée) mà thôi.

SOCIÉTÉ DES TANNERIES DE L'INDOCHINE

THỤY-KHUÊ (près Hanoi)

Hội-chợ năm nay (1922) chúng tôi có bày đủ các thứ da, mời các ngài vào xem :

GIAN SỐ 14, SÉRIE A

Nhỡ nước nào đóng các thứ da của chúng tôi thuộc để đóng bàn ghế cho nhà binh.

Giầy tây, giầy ta, hòm, đồng chạp máy, yên ngựa, văn văn, các ngài nên dùng da của chúng tôi thuộc thì thật tốt.

BẠCH-THÁI-TÔNG

SỞ VẬN TẢI

80, Bd Carreau (Phố Nâu)

(ở gần La-ga Hanoi)

TÉLÉPHONE 312

Dọn nhà — xe đồ đạc — xe hàng hóa ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi bằng xe ngựa.

Rất nhanh và cẩn thận

GIÁ RẤT RẺ 2891

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cả giấy quán báo, chứa lại thì nào thì biết rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì sẽ để người ấy sẽ hoãn phát trễ vài ba kỳ.

Cuộc thi họa-kiểu

Hội Khai-trí tiến-đức mở một cuộc thi họa bốn cái kiểu hình người để làm biển-hiệu bốn hàng dân-đăng là Sĩ, Nông, Công, Thương. Hai ông phó Hội-trưởng hội Khai-trí là ông Nguyễn hữu-Thu và ông Bạch-thái-Bưởi sẽ lấy tiền riêng để làm giải thưởng cho những nhà họa được kiểu mà hợp chúng ý hơn cả.

Nguyên ở cái phòng lớn tại Hội-quán Khai-trí-tiến-đức gian chính giữa ở cửa đi vào, có bốn góc tường để bằng như là bốn cái cửa giả. mà bốn chỗ ấy lại chưa có vật gì để bài-trí cả. Hàng Hội định làm bốn cái bình người bằng gỗ, làm như bốn pho tượng vậy. Ông Thu và ông Bưởi thì xuất tiền ra làm 4 giải-thưởng để tặng những nhà họa kiểu đẹp nhất và hợp lối nhất. Bốn bình người thì mỗi cái phải là biểu hiệu một hạng người : trong « Tứ dân, » mà bốn cái bình tức là bốn hạng dân - đăng « Sĩ, Nông, Công, Thương » trong nước. Bốn bộ tức là bốn cái biểu-hiệu của bốn hàng dân-đăng trong nước vậy.

Nhà nào họa kiểu thì cứ đem lại Hội-quán hội Khai-trí, từ nay đến ngày 15 tháng giêng năm mới này tức là ngày 2 Mars 1923 thì hết hạn, thôi không nhận nữa. Hội-đồng xét thưởng sẽ do Hội Khai-trí Tiến-đức cử ra.

4 giải thưởng như sau này :

Giải nhất 50 đồng, giải nhì 30 đồng, giải ba 15 đồng, giải tư 5 đồng.

Sao cho vừa đẹp vừa tinh xảo. mà hình nào cũng ngụ ý được cái chân-tướng của một hạng trong bốn hạng dân-đăng trong nước.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các bách cáo bản-hiệu, đến khi vỡ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà thuốc ra không đỡ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày về sau chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho : bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẮN-NHIÊN 祭

Tối thứ tư :

NHẤT THỊ QUÁN SONG ĐIỀU

Tích này diễn Quế Anh và Mai-Anh đi lễ chùa Ngọc-sơn, vì bỏ quên cái khăn tay, mà sau lấy cả một người công-tử.

Tối thứ năm :

HÀ - Ô - LÔI THANH SẮC TƯƠNG ĐƯƠNG

(Tích hát mới soạn)

Tích này diễn Hà-ô-Lôi là con thần Ma-La, chỉ có tiếng hay sắc lạ mà ưa biết một chùa biết tên. Chuyện rất lạ lùng, diễn trò cực mui, mời các quí khách đến xem sẽ biết.

Tối thứ sáu :

BÀ CÔ GẤU

Tích này diễn gấu tinh lấy Tân-sinh đẻ con, mà sau thành bà cô gấu.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 27 đến chiều chủ nhật 31 Décembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Một bản phim mỹ-thuật và cách soạn cảnh rất tài tình.

SPARTACUS

Một tấn cô sử chia làm một hồi năm đoạn

Nghỉ

TUẦN LỄ NÀY

Đổi riêng chương trình những tối của thứ 31 Décembre 1922, tối thứ hai 1er và tối thứ ba 2 Janvier 1923

Chiều thứ hai 1er Janvier có chớp ban ngày

Diễn lại một bản phim rất thú

LA SULTANE DE L'AMOUR

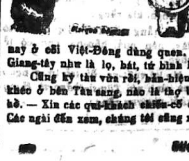
Có Fornce d'Hélia đóng vai chính.

Ngày nào cũng có nhạc, cải tử tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 實

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi có lời kính trình các quí-khách biết rằng chỗ trương cần chúng tôi là để chiếu khách, chẳng nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lời cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, bảo phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ mũ Giang-tây như là lọ, hát, tứ bình bằng sứ, vân vân.

Chúng tôi xét thấy vậy rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám bà tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ Vien-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các quí-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Giám-lý, n° 28, Rue des Pavillons Noirs

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Làm xong án khám, thì quan Phủ ra lệ hỏi rằng vậy : « Người bán heo lấy có ý lấy vật gian nhặp, vậy con heo đó sẽ giao bán thịt lấy tiền mà cho nhà khó, chớ ».

Một người nghe lý đoán công bằng thì thoản nả, đang lúc ấy đi có nhiều người ở Qui-nhơn nghe tin, thất xe hơi đến đó ; vừa nghe quan bán đấu giá con heo, thì ai nấy cũng vì đức thạnong người, mà đến nhau mua con heo đến 31 p. 60 ; quan nhận bạc giao cho khỏ chủ nhận từ thì về tổng tặng ; còn kẻ mua heo thì lãnh về xẻ thịt.

Mọi điều trước sau như vậy, mà từ lúc mới nghe tin, thì nhiều lời sai ngoa thêm thắt, làm cho mất cả sự thật và nào động khắp châu thành ; như là mấy nhà có người đi hôm ấy phải một bữa hồn kinh phách loạn.

Hiệu CỰ-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 116 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây để các mài đặt dấu* CON GÀ VÀNG. *Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng bào chiếu cố nội-hóa, có viết thư cho bản hiệu Mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.*

Hàng bày Một-chợ : gian thứ 46, giáp B (mới làm) xin mời các quý-khách qua bộ đến xem, thì mới tin cho bản hiệu, gọi là chút phận chiếu-cố lẫn hỗ-nghệ nước nhà.

2055

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, từ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Xin xem chợ kỳ

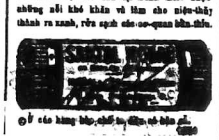
Hiệu tôi có thuê gian bán hàng số 228, trong kỳ Hội-chợ năm nay.

Xin các ngài chiếu cố cho.

NGUYỄN-VĂN-THUẬN
CHỦ HIỆU THUẬN-LỢI
SCULPTEUR
37, Hàng Mã-may, Hanoi
2094

SANTAL MONAL

Nhiều người có tuổng bệnh khí hư không cần bộ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khỏi khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bảo rằng khó chịu, mà khi đi nằm liền thì đau đớn lạ lùng, lâu dần nóng một ít thuốc là thấy đỡ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí-hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn. Sung bóng-quang mà sinh ra đi-tiểu tiện luôn ; sưng nhiệp-hộ-uyên mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn mất đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyệt cần đi được. Các bệnh ấy làm cho đến gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cậy được. Mà đàn-bà thì sinh ra các bệnh phát hộ, càng là bệnh tuyệt nẻn và sau sinh ra lận nặng. Người ta đã biết bệnh khí hư của phải điều trị, mà lại cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal monal* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở Viễn-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần tình, bất đau lại trình khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho niệu-thủy thành ra xanh, rửa sạch các cơ-quan bên trên.

Ở các hàng bộ, chỉ có thứ thuốc này.

CAO RĂNG

萬春牙膏

Thuốc Cao này thơm tho trong sạch khỏi giáo, ngâm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng ; răng lung lay ngâm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liều mỗi phiến giá. . . 0$ 20
Đơn liều mỗi phiến giá. . . 0 10

Các hàng tạp hóa và các hàng bán thuốc ở các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn đã bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ấn định có bán hộ như sau này : hiệu *Mạc-Đình-Tạo* số 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ số 63, phố hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bồ hiệu *Hanh-Nhân-Đường* số 51, p. 8 Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 2 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ nhiều Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 115, hiệu *Hanh-Hòa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hoa-Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Đình* số 100, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Ích* số 26, phố hàng Sông và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 167, phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đông-thị, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn An* phố Yên-thái Tân-bay, hiệu *Đồng-Xương* phố Việt-lợi tỉnh Việt trì hiệu *Hưng-Xương* nhận đồng bán buôn các thuốc ở bản hiệu ở số nhà 52, phố Phúc-kiến Hanoi cần nơi kể trên có bán thì có thứ thuốc thấy con người và các thứ cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Bản hiệu hiện lại có bày bán các thuốc ở Hải-dương gian số 39, giấy E. Xin các qui-khách nhân lâm quang-cố, bản hiệu xin cảm ơn lắm vậy.

2033 *Vạn-xuân-đường, cẩn khải.*

GRANDS MAGASINS REUNIS

Bản-hiệu có lời kính trình các quí-khách biết rằng nhân dịp tết nguyên-đán cửa hàng của bản-hiệu sẽ MỞ CỬA cả ngày chủ-nhật 31 DÉCEMBRE. Buổi sáng từ 9 giờ đến 11 giờ buổi chiều từ 14 giờ 30 đến 19 giờ, và sẽ ĐÓNG CỬA tất cả ngày thứ hai 1er JANVIER.

2074

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie
31, Bd Henri d'Orleans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367

2073

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết định xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh lễ thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng qua không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc độc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Đạch-trọc, dương mai, ba cam, trĩ, lâu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt ở hạo, thuốc thụt 5 hạo.

Đan ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đam suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đan bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khi hư bạch đai, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Bảng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hạo.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta ỉa, cam cứu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hạo.

2067

Nước hoa thượng hạng : Eau de Cologne Montes

Thứ nước hoa này của bản-hiệu chế ra đã lâu, vẫn được tiếng khen là thơm lắm. Các ngài đã dùng đều chịu là hạng quí nhất ! Có nhiều ngài ở xa không biết giá, nay xin khai để các quí-khách cùng biết :

EAU DE COLOGNE MONTES

Chai lớn : 1 litre. . . . . 3$55
Chai nhỡ : 1/2 litre. 1.80
Chai nhỏ : 1/8 litre. 0.55

Hàng chai nhỏ này có đóng thứ hai riêng để vấy ra từng giọt được.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-che hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

Kính nhất hợp thời

Mùa nào đeo CÙNG ĐẸP

CỘNG VÀNG VÁNH ĐỒI-MỒI
Mỗi cái 3$00 cả cước
Xin quý-khách chiếu-cố cho

TONG-YUNE-TAI
49, Phố Hàng Ngang, 49
HANOI
2024

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY
Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp ! giá rẻ !
Có catalogue riêng, qui-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu.

2064

Xe nhà và xe cho thuê

Có bảy kiểu tại Hội-chợ

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi
7, Boulevard Rollot, 7.
Téléphone N° 212
2068

2066

CAFÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 50 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại đề tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán

2048

số 81

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bỏ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Vương-hầu phú quí, sao bằng sơn trang tể-tướng (1) là được an-lạc hơn.

Bỗng thấy nữ-tỳ vào báo rằng :

— Có quan *Tân* học-sĩ vào yết-kiến.

Hàng-khôi-phượng nghe nói, vội-vàng ra nghênh-tiếp. Người nhà pha trà nồng. Khi uống trà xong, *Tân* học-sĩ tươi cười mà nói với *Hàng-khôi-phượng* rằng :

— Hôm nay nhân tiết thu mát-mẻ, tôi muốn mời hiền-huynh đi dạo ngoạn một chơi. Độ này chàng ta có phải tu-thư ở trong sử-quán mãi, cũng nên có lúc tiêu khiển cho giải trí.

Hàng-khôi-phượng bất-đắc-dĩ cũng phải vâng lời ra đi. Mỗi người cưỡi một con ngựa thanh-thông-mã, đi dạo xem phong-cảnh. Nguyên *Tân* học-sĩ tên gọi *Tân-thăng*, tên tự là *Lăng-vân*. Người ở *Tiêu-đường*. Tước là một ông bằng-nhỡn đỗ đồng-khoa với *Hàng-khôi-phượng*.

Tân-sĩ-thăng có tính hào-hoa, hay đam phong-nguyệt, vẫn chơi thân với *Hàng-khôi-phượng*. Hôm ấy, hai người rủ nhau đi chơi, *Tân-sĩ-thăng* cao hứng rủ *Hàng-khôi-phượng* đến *Xuân-xân-viện*, rồi cho gia-tướng vào trước báo với mụ chủ.

Gia-tướng chạy vào báo mụ chủ rằng :

— Có quan *Tân* học-sĩ và quan *Bảng* thị-lang đến. Mụ chủ đâu ? mau mau ra nghênh-tiếp !

Mụ chủ nghe nói, tất-tả chạy ra, theo sau có 4 ả mày ngài, đón mời *Tân-sĩ-thăng* và *Hàng-khôi-phượng* vào trong nhà.

Mụ chủ nói :

— Lão phụ xin cải chào hai vị quí nhân.

Nói xong, liền ngảnh lại bảo 4 ả mày ngài kia rằng :

— Chẳng mấy khi hai quí-nhân tới đây, nên phải hầu-hạ cho có lễ-phép.

Mụ lại vuốt-ve rồi trỏ từng người mà trình với *Tân-sĩ-thăng* và *Hàng-khôi-phượng* rằng :

— Ả này tên gọi *Hoa trung-cầm* ; ả này tên gọi *Nguyệt-hạ giao* ; ả này tên gọi *Châu liêm-tú* và ả này tên gọi *Bạch-hoa khôi*.

Bấy giờ ả ấy đứng tựa xung quanh, ngọc nói hoa cười, mỗi người một vẻ. Bỗng ả cùng liếc mắt nhìn trộm *Hàng-khôi-phượng* mà nghĩ thầm rằng :

— Con mắt chúng ta được ngắm đàn-ông, tưởng cũng đã nhiều, nhưng chưa thấy ai đẹp như người này ! Cứ như cái dung mạo người này thì chẳng những nam-tử không ai bằng, mà dẫn đến trong bọn nữ-lưu, cũng khó có người đã sánh kịp vậy.

Tân-sĩ-thăng bảo *Hàng-khôi-phượng* rằng :

— Sao hiền-huynh không bảo chúng ngồi xuống để hầu chuyện cho vui.

Hàng khôi-phượng mới truyền cho các ả ngồi xuống ghế, rồi ngẫm-nghía từng người một mà nghĩ thầm rằng : Ta vẫn nghe anh *Tân sĩ-thăng* khen ở đây có nhiều mỹ-nữ, nhưng thế này thì đã lấy chi làm đẹp.

Bấy giờ bốn ả đua nhau mà thiết cuộc vui, câu chuyện phảo ran, tiếng cười hoa nở. Một lúc, người nào bày tiệc, tay tiên chuốc rượu, chén quỳnh đầy vơi, *Tân-sĩ-thăng* rượu đã ngà-ngà say, truyền cả một khúc đề nghe thử.

Bốn ả vâng mệnh, hát người đàn hai người hát. *Tân sĩ-thăng* gật-gù khen rằng :

— Hay ! Được đó !

Hàng khôi-phượng chỉ ngồi tủm-tỉm cười, không nói câu gì. *Tân-sĩ-thăng* cả cười mà bảo rằng :

— Niên-huynh ơi ! Hoa-nô thật đã mọi tài, đêm nay niên-huynh cùng đệ hãy ngủ chơi lại đây đến sáng mai sẽ về.

Hàng-khôi-phượng nói :

— Niên-huynh có lòng yêu mà lưu lại, đáng lẽ đệ phải vâng lời, nhưng hai thân đệ ở nhà, vẫn lấy việc « Hiệp-tá » làm nghiêm-giới, vậy đệ cũng không dám trái mệnh.

Nói xong, liền đứng dậy cáo-từ mà rằng :

— Mời niên-huynh cứ ở lại, đệ xin cáo từ.

Tân-sĩ-thăng vội nắm lấy áo mà bảo rằng :

— Sao niên-huynh lại sơ tình với đệ như thế ! Nếu không ngủ đây thì cũng hãy ngồi chơi thư-thả, khi nào hứng-thú sẽ về.

Mụ chủ hỏi đó các gia-tướng, biết là *Hàng* quốc cữu, lại càng hết sức phụng-thừa, sẽ bảo thằm mấy ả mày ngài kia phải cố dụng tình mà vờn-vã một cách đặc-biệt, *Hàng khôi-phượng* bất-đắc-dĩ lại phải ngồi vào chiếu rượu.

Bỗng nghe văng-vẳng có tiếng khóc, *Hàng-khôi-phượng* hỏi :

— Quái lạ ! tiếng ai khóc mà thảm thiết như thế ?

Bạch-hoa-khôi nói :

— Số là bởi tháng trước, chủ-nhân tôi mới mua được một người con gái quê ở *Vân-nam*, họ *Đạng*, tên gọi *Hoa-lu*. Nàng không chịu theo vào khuôn-phép, chủ-nhân tôi đã đánh-đập mấy lần, hãy giờ giam nàng ở chốn tây-lâu, bà ngày nay không cho ăn-uống chi cả. Nàng chỉ lăm-le tìm dao chực đâm cổ cho nhẹ. Chủ-nhân tôi sai chúng tôi đến khuyên-dỗ thì trăm phương nghìn kế, nàng cũng không nghe, lại nhiếc-mắng chúng tôi là đồ bất-lương vậy.

Tân-sĩ-thăng nói :

— Nàng nói những thế nào ?

Bạch-hoa-khôi đáp rằng :

— Nàng nói : « Đàn-bà con gái chỉ quí về có trinh-tiết, nếu không giữ được trinh-tiết thì sao đáng kể làm người. Tôi đây bổ phận con nhà trâm anh, không thể đem thân mà làm nghề là gió cành chim, sớm đào tối mận được. Cái kiếp cười người khóc thầm này, thật giết người không dao, làm thà đổ quán niệu đình, thân nghìn vàng để ộ danh má hồng... Huống-chi dẫu sao cũng ở tay người, một cười nghìn lạng, chẳng qua chỉ cách làm giàu cho chủ, đến khi hương rơi phấn rụng, nào ai là kẻ tiếc lục tham hồng. Bấy giờ dẫu bạc má đeo, con chẳng có, chồng là ai, lại còn một nỗi xót-xa là đeo thêm cái bệnh phong-lưu thì dẫn thân Tây-tử, mà người trông thấy, cũng phải ngảnh mặt làm thinh vậy ».

Hai vị qui-nhân ơi ! mấy câu nàng nói thật chẳng cầu nào bỏ đi, khiến cho tiện-thiếp nghe lời, khắc nào như người cầm chậu nước mà đội vào mình, giấc mê-mộng bỗng thành-linh sực tỉnh.

Nỗi riêng lường-lự tàn canh,
Chim lồng khôn nhẽ cất mình bay cao !

Bách-hoa-khôi nói xong, hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng.

Hàng-khôi-phượng giật mình kinh sợ mà rằng :

— Quái lạ ! chẳng hay người thế nào mà có những lời nghị-luận cao-kỳ như thế ! Thử gọi nàng ra đây xem nào.

Hoa-trung-cầm nói :

— Trong hai tháng nay, nàng không chịu ăn, ngày đêm khóc lóc, hãy giờ gọi vị-tất đã chịu đến.